

Jaarverslag 2018 NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was: Kees Kools, voorzitter; Cees Terpstra, secretaris; Toine Wagemakers, penningmeester; Harrie Tak., bestuurslid; Frank Nooijens, bestuurslid. Theo Hagendoorn verzorgde het hele jaar de boekhouding en de incasso.

Leden en donateurs

Het verloop van het ledenaantal is als volgt:

<u>Omschrijving</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Stand 1-1	154	147
Bij	<u>9</u>	<u>13</u>
	163	160
Af	<u>6</u>	<u>6</u>
Stand 31-12	<u><u>157</u></u>	<u><u>154</u></u>

De toename van het aantal leden zwakt ondanks de positieve publiciteit verder af.

Financieel

De baten namen t.g.v. met name hogere vrijwilligersbijdragen toe met ruim € 1.500. De lasten stegen met name door de hogere kosten voor het vrijwillig landschapsbeheer (aanschaf motorzaag en bosmaaier) met bijna € 1.200. Er restte een hoger positief saldo van € 1.274. De reserve steeg hierdoor tot € 13.637. In de jaarrekening 2018 leest u hierover meer.

Wandelingen en excursies

Namens de vereniging werden dit jaar vier wandelingen georganiseerd. Om te beginnen de nieuwjaarswandeling op landgoed Schijf, waar we kennis maakten met de nieuwe vrijwilligers, de Tamworth varkens. Verder de wandeling langs de bloemenakkers in juni en die langs het ommetje de Achterhoek in maart (koude start) en eind augustus. Het jaar werd afgesloten met de oudejaarswandeling over de trappistenroute.

Opnieuw was er een werkexcursie naar de Biesbosch.

Groene Platform Rucphen

Dit platform kwam in 2018 drie keer in constructieve sfeer bijeen met als belangrijkste onderwerpen de voortgang t.a.v. EVZ de Posthoorn – zuid, compensatie voor de reconstructie Rucphenseweg en zuidelijke tak van de omlleiding, het aanpassen van de Natuurbeheerkaart en de oprichting van en deelname aan het Bijenlandschap West Brabant.

Overleg met gemeente

Het overleg kwam met de komst van de nieuwe coördinator groen, Tony Oomes weer op gang. Dit leidde in het najaar tot een samenwerkingsovereenkomst inzake het onderhoud van gemeentelijke landschapselementen. Wij werden door de gemeente o.a. geraadpleegd over het vergroenen van de plannen van de Binnentuin, het plan Hofstede en over de compensatieplannen voor het kappen van de bomen langs de Rucphenseweg. Tevens werd kennis gemaakt met de nieuwe wethouder groen, René Lazeroms. Eind 2018 is, in het kader van de samenwerkingsovereenkomst, gestart met het onderhoud van gemeentelijke landschapselementen.

Werkgroepen

Voor de verslagen van de werkgroepen van onze vereniging verwijzen we graag naar onderstaande verslagen. Met instemming hebben we kennis van deze verslagen genomen en van de daaraan ten grondslag liggende activiteiten.

Ten slotte

Graag bedanken we alle leden, donateurs, coördinatoren en vrijwilligers voor hun bijdrage aan het functioneren van onze vereniging. We vertrouwen er op dat we met hen in 2019 op de ingeslagen weg naar meer nieuwe natuur zullen voortgaan.

Het bestuur van de NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen

26 maart 2019

Verslagen van de werkgroepen van de NatuurWerkgroep Gemeente Rucphen 2018

Verslag vrijdaggroep vrijwillig landschapsbeheer

De vrijdaggroep landschapsbeheer van de Natuurwerkgroep Rucphen heeft in 2018 op diverse locaties aan hakwallen, bossen, bosjes, poelen, overstort, de bijenrotonde onderhoud gepleegd. Daarnaast de wandelroutes in de Rucphense bossen vrij gesnoeid, palen vervangen en palen geschilderd. Dit zowel voor particulieren, Natuurmonumenten, Waterschap, Heemtuin en gemeente Rucphen Totaal hebben we zo'n 1000 uur gewerkt.

Overzicht per maand:

Januari: In de Schoolstraat in Schijf voor Natuurmonumenten een hakwal afgezet.

Februari: Onderhoud heide en bos Langematen voor Natuurmonumenten.

Maart: NLDoet: Ommetje Achterhoek en banken Gaegelpad, wo 14-3 Boomfeestdag in Sint Willebrord, Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, Vleermuizenkasten ophangen, onderhoud wandelroutes in de Rucphense bossen.

April: Amerikaanse vogelkers verwijderen EVZ Nederheide en borden Flowerpower plaatsen, onderhoud wandelroutes in de Rucphense bossen, Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, natuurbeleving pad bij camping De Posthoorn opgeschoond en raster weide Schoolstraat herstellen.

Mei: Onderhoud wandelroutes in de Rucphense bossen, 't Gaegelpad zaailingen van berken en wilgen verwijderen, Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat

Juni: Onderhoud Ommetje de Achterhoek, Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, Onderhoud wandelroutes in de Rucphense bossen.

Juli: Verwijderen Jacobskruiskruid in de Bakkersmeer en omgeving, Verwijderen dennen op heide Langematen, Verwijderen koolzaad uit graan Langematen.

Augustus: Onderhoud bijenrotonde Gebrande Hoefstraat, Stormschade opruimen Posthoorn 3, Opruimen stormschade Schietbaan voor Natuurmonumenten.

September: Verwijderen Am. eiken Rucphense bossen voor Natuurmonumenten, Langs 't Gaegelpad berken en wilgen zaailingen verwijderen.

Oktober: Am. vogelkers verwijderen en dunnen EVZ Nederheide, Onderhoud bijenrotonde.

November: Inzaaien akkers voor het "Flower Power" project, Laurier afzetten EVZ Nederheide, Planten bomen, struiken en boomvormers EVZ Nederheide, Onderhoud landschapselementen achter Heemtuin.

December: Onderhoud landschapselementen achter Heemtuin, Planten bos Posthoorn 3.

Verslag zaterdaggroep vrijwillig landschapsbeheer

In januari werd op de Schapenwei opslag verwijderd. In Etten Leur werden aan de Grauwe polder 10 knotwilgen geknot. Bij de Fam. Nooren in het Liesbos 12 wilgen geknot.

In februari werden bij de Menmoerhoeve 35 wilgen geknot. Verder werden er 3 stuks op de Pannenhoef bij de Riggen geknot en in de Flesch werden 37 knotwilgen geknot. In de Krabbenbossen werden 13 wilgen geknot.

In maart werden in de Krabbenbossen 10 wilgen geknot. In de Biesbosch op de Vischplaat werden 48 wilgen geknot.

In september werd poel 12 op de Pannenhoef ontdaan van opslag en opgeschoond.

In oktober werd verder gewerkt aan poel 12, 12a en 22 op de Pannenhoef en poel 7 op de Vloeiweide ontdaan van opslag en opgeschoond.

In november werd begonnen met de Natuurwerkdag op landgoed De Moeren alwaar heideopslag werd verwijderd. Verder werd in november het Hezemansven voor een groot gedeelte ontdaan van riet en opslag.

In december werd op de Vloeiweide een sleedoornt haag teruggezet en een houtwal onderhouden. Bij het Padvindersven werd opslag verwijderd en doorkijkjes vrijgemaakt.

Totaal werd 1482 uur gewerkt.

Houtige elementen (lijn), zoals houtwallen, singels, lanen en hagen: 450 meter.

Houtige elementen solitaire boom 6 stuks.

Knotwilgen 145 stuks.

Natuurterreinen vlak 2,5 hectare.

Natte elementen poelen vennen 7 stuks.

Bloemenakkers/flower power

In 2018 zijn we het derde jaar ingegaan met het flower power project. Er zijn weer nieuwe percelen in gebruik genomen bij o.a. particulieren maar ook bij de Gemeente. Het is wel een bijzonder jaar op het gebied van de weersomstandigheden. In het vroege voorjaar erg nat, in de zomer erg droog en in het najaar ontstond er bijzonder genoeg een tweede groeiseizoen. Wat is de natuur toch mooi!

Ook dit jaar hebben weer diverse leden geholpen met inzaaien en inventariseren. We leren de planten inmiddels goed kennen. Dit jaar is er geoogst met een mooie oldtimer combine en het graan is gebruikt als veevoeder.

We hebben dit jaar gebruikt om een zo groot mogelijke diversiteit van akkers en gewassen op te bouwen. Akkers met wintergranen en akkers met zomergranen. Op beide soorten akkers hebben we zowel rogge als gerst ingezaaid. In 2019 kunnen we hopelijk ervaren hoe deze percelen zich ontwikkelen en, het allerbelangrijkste, wat de invloed op de aanwezige kruiden is. Een groep studenten van HAS heeft in 2018 onderzoek gedaan op het perceel aan het Meerven, perceel 1. We hebben hier op dit perceel zowel winter- als zomerteelt en zo ontstaat een mooie vergelijking.

In 2019 gaan we het laatste jaar van het project in, maar uiteraard niet het laatste jaar van de akkers! Mogelijk kunnen we het project nog een jaartje verlengen met ondersteuning van de provincie. Dit is echter afhankelijk van de deelname van Landgoed Schijf. In 2019 zal een nieuwe akker rond de EVZ Posthoorn zuid aangelegd worden op grond van de gemeente, en een nieuwe akker in het voedselbos aan de Kerkstraat te Rucphen.

Verslag Vrijwillige Weidevogelbescherming

Op **woensdag 7 maart 2018** was er de **Provinciale Jaaravond weide- en akkervogelbescherming**. Met 6 personen zijn we richting Den Bosch gereden en hebben daar in het Provinciehuis geluisterd naar de resultaten van 2017. Ook kwam het begrip natuur inclusieve landbouw aan bod met voorbeelden uit de praktijk. Meeuwis Millenaar deed dat vanuit zijn rol als regiobestuurder van Friesland- Campina en uitvoerder van agrarisch natuurbeheer. Sjaak Sprangers deed dit als biologisch melkveehouder. Tot slot heeft gedeputeerde Johan van den Hout uitleg gegeven over het provinciaal beleid en Joseph Vos heeft als voorzitter van Brabants Landschap de oorkonde uitgereikt voor “het initiatief van het jaar”. Met al het bestelde materiaal werd weer tevreden huiswaarts gekeerd!

Op **dinsdag 13 maart 2018** was er weer de **startavond in Hoeve “t Oosteind” in Sprundel**, waar vrijwilligers, agrariërs en belangstellenden uit de Gemeente Rucphen, Etten-Leur en Zundert vertegenwoordigd waren. Tijdens deze avond werd gesproken over de indeling van de vrijwilligers bij de boeren, de resultaten en verliesoorzaken van 2017, de bescherming van de patrijs, Arbo, registratie en persoonlijke ervaringen van de deelnemers. Er waren 22 personen aanwezig en de avond werd mede vorm gegeven door Willem Veenhuizen vanuit Brabants Landschap. Hij heeft een aantal vragen beantwoord en heeft ons weer voorzien van de nodige, actuele informatie. Na de pauze werd het Jaarverslag 2017 uitgedeeld en werd verder nog aandacht besteed aan het aanwezige materiaal, zoals naslagwerkjes, mandjes en bamboestokken. Mensen konden hiervan meenemen, wat ze konden gebruiken. Tot slot werd nog een mooie film vertoond over de patrijs onder het genot van een hapje en een drankje.

Op **20 september 2018** heeft in **Sprundel in Hoeve “t Oosteind”**, bij Rinus en Adrie van Koullil, de **evaluatie** plaats gevonden van het weidevogeljaar 2018. Dit onder de bezielende leiding van Hans Maathuis, namens de Agrarische Natuurvereniging Rucphen en Jan Kiewit, namens de Natuurwerkgroep Gemeente Rucphen. Twintig personen waren op deze avond aanwezig. Op deze avond zijn de registratieboekjes ingeleverd en heeft eenieder zijn of haar ervaringen van afgelopen weidevogelseizoenen kunnen ventileren!

Jammer genoeg vielen de resultaten van Etten-Leur erg tegen. Dit komt vooral, doordat een aantal gronden een andere bestemming gekregen hebben, waardoor er veel minder Kieviten uitgekomen zijn! We gaan in Etten-Leur proberen om enkele andere naburige boeren te betrekken bij de bescherming van weidevogels!

In de Gemeente Rucphen was sprake van een lichte stijging! **De resultaten in de Gemeente Rucphen: 33 Kieviten, 3 patrijzen, 3 scholeksters 2 wilde eenden en 3 fazanten.**

Op **7 november 2018** is Jan, samen met Luci Engelen uit Rijsbergen naar de **coördinatorenavond geweest aan De Liniehof in Made**. Vanaf 20.00u. was er allereerst een uitwisseling van de resultaten van het seizoen 2018. Verder werd er gesproken over het verloop in de groep, eventuele werving van

nieuwe vrijwilligers, de terugblik van het seizoen (legsels, uitkomst, kuikens) en een bijzondere gebeurtenis, anekdote of foto! Na de pauze is er gesproken over de nieuwe wet natuurbescherming en over Erven Plus. Tot slot werd verwezen naar de Provinciale Jaaravond op 20 februari 2019 en mogelijk een 2-daagse excursie met overnachting in Noord-Nederland! De avond werd afgesloten met een rondvraag, waarbij het verzoek om bij Hoeve "t Oosteind" in Sprundel een cursus te organiseren m.b.t. het invoeren van legselgegevens voor mensen uit de Gemeente Rucphen, Etten-Leur en Zundert! Eventuele coördinatoren en belangstellenden uit andere regio's kunnen hierbij aansluiten! Dit i.v.m. wijzigingen in de boerenlandmonitor!

Uilen

Steenuil

Onze gemeente telt inmiddels 40 geregistreerde steenuilenkasten. Bij 22 hiervan was in 2018 sprake van bewoning door steenuitjes. In 16 gevallen kwam het tot een broedgeval, wat heeft geresulteerd in 36 uitgevlogen jongen.

Sommige kasten worden bewoond door huismus, spreeuw of eekhoorn.

Kerkuil

Uit 4 van de 11 nestkasten zijn minimaal 10 jonge kerkuilen uitgevlogen. Bij 4 andere kasten is wel aanwezigheid van de uilen vastgesteld, maar was geen sprake van broedgevallen.

Voor beide soorten geldt dat nog steeds 'nieuwe' nestkastlocaties worden ontdekt, maar gelukkig ook nog broedgevallen buiten nestkasten.

Zwaluwen

De activiteiten beperken zich tot het geven van advies aan bewoners van het buitengebied over het bevorderen van nestelmogelijkheden van zwaluwen.

Natuur en omgeving

De werkgroep hield zich vnl. bezig met het kritisch volgen van omgevingsvergunningen, illegale kap en kapvergunningen. In twee gevallen werd melding van illegale kap gedaan.

Er werd dit jaar geen bezwaar ingediend tegen een onjuiste kapvergunning.

Een aantal keren werd een reactie ingediend tegen een (ontwerp)bestemmingsplan waarin onvoldoende groencompensatie of zekerheid omtrent de groene maatregelen werd gegeven in de betreffende verbeelding en/of regels. Dit betreft met name de plannen rond de Binnentuin, de omleiding en de bouwplannen aan de Pierestraat te Rucphen.

Er werd deelgenomen aan een bijeenkomst over de ontwikkeling van de nieuwe omgevingswet van de Provincie Noord Brabant.

PR en werving

Elke maand in 2018 is er een nieuwsbrief uitgebracht om onze leden nader te informeren. Naast onze leden is er ook een grote groep geïnteresseerden die deze nieuwsbrief ontvangt.

Er zijn persberichten opgesteld en geplaatst in de Bode, BN/de Stem en de Gazet. De persberichten hadden betrekking op het Flower Power project, de campagne 'Alle bee(s)tjes helpen' en het werk van onze vrijwilligers.

Eenmaal was er een radio-interview op Radio Rucphen met Cees Terpstra over de campagne 'Alle bee(s)tjes helpen'. Deze crowd-funding campagne bracht bruto € 5.002 op voor het project Flower Power.

Op 17 juni stonden we met de Heemtuin in een stand op de Rucphense jaarmarkt.

Op 16 november hield Cees Terpstra een presentatie over het Flower Power project op het biodiversiteitscongres van de provincie Noord Brabant.

Op 22 november brachten wij op de gemeentelijke Vrijwilligersavond onze streekproducten aan de man. Op deze avond ontvingen wij een cheque van € 500 van de Rotary Halderberge. Deze € 500 worden in 2019 besteed aan bijenhôtels voor particuliere deelnemers aan het Flower Power project.

Bosbeheer

In 2018 zijn er geen nieuwe particuliere boseigenaren bijgekomen die specifiek om bosbeheer advies voor de Rucphense Bossen vroegen aan de Natuurwerkgroep. Wel is het beheer van een eerder opgesteld beheerplan (2015) voor het landgoed Parco Daini doorgezet. In december 2018 zijn er 125 stuks bosplantsoen van diverse boomsoorten aangeplant waaronder tamme kastanje, haagbeuk, lijsterbes, winterlinde en hazelaar. Deze soorten zijn aangeplant in de 'beheervakken' waar, vooral door de storm eerder in het jaar, grote bomen zijn gesneuveld en gaten in het bos zijn ontstaan. Met de aanplant van dit plantsoen is er een goede kans voor verjonging van het bos en een toename van de diversiteit aan boomsoorten op het landgoed. De natuurlijke ontwikkeling van de rest van het landgoed ligt in de lijn der verwachting na het dunnen en oogsten van het landgoedbos in 2015/2016. Wel is de Amerikaanse vogelkers door de toename van de openheid van het bos toegenomen op het landgoed. Er wordt nog gekeken of er extra maatregelen nodig zijn om deze boomsoort te beheersen.

In Roosendaal is er vanuit de Vereniging van Eigenaren van de wooncomplexen aan de Gilselaan de vraag gekomen om te kijken naar hun 'Gilsepark'. Dit is onderdeel van een voormalige kloostertuin waar de bewoners gedurende het gehele jaar, maar vooral in het voorjaar en zomer, recreëren. Het park bestaat voornamelijk uit inlandse eik met een aantal zeer oude en in slechte staat verkerende kastanjes. Een boomveiligheidscontrole moet uitwijzen of deze kastanjes nog kunnen blijven staan zonder dat de veiligheid van de recreant c.q. bewoner in het geding komt. Voor het resterende deel van het park met de eiken wordt een beheerplan geschreven om het park ook voor de bewoners de komende jaren aantrekkelijk en leefbaar te houden. Frank Nooijens neemt vanuit de Natuurwerkgroep het uitvoeren van de inventarisatie en schrijven van het beheerplan op zich. De boomveiligheidscontrole wordt uitgevoerd door een gespecialiseerd bureau.

Het doel, van de werkgroep bosbeheer, om de kwaliteit van de bosgebieden in de gemeente Rucphen te verbeteren blijft ook voor 2019 staan.